

REAL DECRETO 374/2001, do 6 de abril, sobre a protección da saúde e a seguridade dos traballadores contra os riscos relacionados cos axentes químicos durante o traballo.

[BOE núm. 104, do 1 de maio de 2001; corrección de erros no núm. 129, do 30 de maio de 2001]

A Lei 31/1995, do 8 de novembro, de Prevención de Riscos Laborais, determina o corpo básico de garantías e responsabilidades preciso para establecer un adecuado nivel de protección da saúde dos traballadores fronte aos riscos derivados das condicións de traballo, no marco dunha política coherente, coordinada e eficaz. Segundo o artigo 6 desta, serán as normas regulamentarias as que irán fixando e concretando os aspectos máis técnicos das medidas preventivas.

Así, son as normas de desenvolvemento regulamentario as que deben fixar as medidas mínimas que deben adoptarse para a adecuada protección dos traballadores. Entre elas encóntranse as destinadas a garantir a protección dos traballadores contra os riscos relacionados cos axentes químicos durante o traballo.

Así mesmo, a seguridade e a saúde dos traballadores foron obxecto de diversos convenios da Organización Internacional do Traballo ratificados polo Estado español e que, polo tanto, forman parte do noso ordenamento xurídico. Destaca, polo seu carácter xeral, o Convenio número 155, do 22 de xuño de 1981, sobre seguridade e saúde dos traballadores e medio ambiente de traballo, ratificado polo Estado español o 26 de xullo de 1985. No mesmo sentido, no ámbito da Unión Europea fixéronse, mediante as correspondentes Directivas, criterios de carácter xeral sobre as accións en materia de seguridade e saúde no traballo, así como criterios específicos referidos a medidas de protección contra accidentes e situacións de risco. Concretamente, a Directiva 98/24/CEE, do Consello, do 7 de abril, relativa á protección da saúde e a seguridade dos traballadores contra os riscos relacionados cos axentes químicos durante o traballo, establece as disposicións específicas mínimas neste ámbito. Máis tarde foi aprobada a Directiva 2000/39/CE, da Comisión, do 8 de xuño, pola que se establece unha primeira lista de valores límite de exposición profesional indicativos en aplicación da Directiva 98/24/CE, do Consello. Mediante o presente Real Decreto procédese á transposición ao dereito español do contido das dúas Directivas mencionadas.

A Directiva 2000/39/CE, da Comisión, sinala na súa exposición de motivos que para cada axente químico para o que se establece a nivel comunitario un valor límite de exposición profesional indicativo, os Estados membros deben establecer un valor límite de exposición profesional nacional, determinándose a súa natureza de conformidade coa lexislación e a práctica nacional. De acordo con iso, o Real Decreto remite, en ausencia de valores límite ambientais dos establecidos no anexo I, aos valores límite ambientais publicados polo Instituto Nacional de Seguridade e Hixiene no Traballo, como valores de referencia para a avaliación e o control dos riscos orixinados pola exposición dos traballadores aos devanditos axentes, no “*Documento sobre límites de exposición profesional para agentes químicos en España*”, de aplicación recomendada pola Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo.

En virtude dela, de conformidade co artigo 6 da Lei 31/1995, do 8 de novembro, de Prevención de Riscos Laborais, a proposta dos Ministros de Traballo e Asuntos Sociais e de Sanidade e Consumo, consultadas as organizacións empresariais e sindicais máis representativas, oída a Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo, de acordo co Consello de Estado e previa deliberación do Consello de Ministros na súa reunión do día 6 de abril de 2001, dispoñen:

CAPÍTULO I

Disposicións xerais

Artigo 1º.- Obxecto e ámbito de aplicación.

1.- Este Real Decreto ten por obxecto, no marco da Lei 31/1995, do 8 de novembro, de Prevención de Riscos Laborais, establecer as disposicións mínimas para a protección dos traballadores contra os riscos derivados ou que poidan derivarse da presenza de axentes químicos no lugar de traballo ou de calquera actividade con axentes químicos.

2.- As disposicións deste Real Decreto serán aplicables aos axentes químicos perigosos que estean ou poidan estar presentes no lugar de traballo sen prexuízo de:

a) As disposicións da normativa sobre protección radiolóxica dos traballadores relacionadas cos axentes químicos.

b) As disposicións máis rigorosas ou específicas establecidas no Real Decreto 665/1997, do 12 de maio, sobre a protección dos traballadores contra os riscos relacionados coa exposición a axentes canceríxenos durante o traballo.

c) As disposicións máis rigorosas ou específicas en materia de transporte de mercadorías perigosas establecidas en:

1º.- O Real Decreto 2115/1998, do 16 de outubro, sobre transporte de mercadorías perigosas por estrada.

2º.- O Regulamento Nacional para o transporte de mercadorías perigosas por ferrocarril.

3º.- Os Códigos IMDG, IBC e IGC definidos no artigo 2 do Real Decreto 1253/1997, do 24 de xullo, sobre condicións mínimas esixidas aos buques que transportan mercadorías perigosas ou contaminantes con orixe ou destino en portos marítimos nacionais.

4º.- O Acordo europeo relativo ao transporte internacional de mercadorías perigosas por vías de navegación interior.

5º.- O Regulamento nacional e as instrucións técnicas para o transporte sen riscos de mercadorías perigosas por vía aérea.

3.- As disposicións do Real Decreto 39/1997, do 17 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento dos Servicios de Prevención, aplicaranse plenamente ao conxunto do ámbito contemplado no apartado anterior, sen prexuízo das disposicións máis rigorosas ou específicas previstas neste Real Decreto.

Artigo 2º.- Definicións.

Para os efectos do presente Real Decreto entenderase por:

1. Axente químico: todo elemento ou composto químico, por si só ou mesturado, tal como se presenta en estado natural ou é producido, utilizado ou vertido, incluído o vertido como residuo,

nunha actividade laboral, elaborárase ou non de maneira intencional e téñase comercializado ou non.

2. Exposición a un axente químico: presenza dun axente químico no lugar de traballo que implica o contacto deste co traballador, normalmente por inhalación ou por vía dérmica.

3. Perigo: A capacidade intrínseca dun axente químico para causar dano.

4. Risco: A posibilidade de que un traballador sufra un determinado dano derivado da exposición a axentes químicos. Para cualificar un risco dende o punto de vista da súa gravidade, avalíaranse conxuntamente a probabilidade de que se produza o dano e a severidade deste.

5. Axente químico perigoso: axente químico que pode representar un risco para a seguridade e a saúde dos traballadores debido ás súas propiedades fisicoquímicas, químicas ou toxicolóxicas e á forma no que se utiliza ou está presente no lugar de traballo. Considéranse incluídos nesta definición, en particular:

a) Os axentes químicos que cumpran os criterios para a súa clasificación como substancias ou preparados perigosos establecidos, respectivamente, na normativa sobre notificación de substancias novas e clasificación, envasado e etiquetado de substancias perigosas, e na normativa sobre clasificación, envasado e etiquetado de preparados perigosos, con independencia de que o axente estea clasificado ou non nas ditas normativas, con excepción dos axentes que unicamente cumpran os requisitos para a súa clasificación como perigosos para o medio ambiente.

b) Os axentes químicos que dispoñan dun valor límite ambiental dos indicados no apartado 4 do artigo 3 deste Real Decreto.

6. Actividade con axentes químicos: todo traballo no que se utilicen axentes químicos, ou que estea previsto utilízalos, en calquera proceso, incluídos a produción, a manipulación, o almacenamento, o transporte ou a evacuación e o tratamento, ou no que se produzan como resultado do dito traballo.

7. Productos intermedios: As substancias formadas durante as reaccións químicas e que se transforman e desaparecen antes do final da reacción ou do proceso.

8. Subproductos: As substancias que se forman durante as reaccións químicas e que permanecen ao final da reacción ou do proceso.

9. Valores límite ambientais: valores límite de referencia para as concentracións dos axentes químicos na zona de respiración dun traballador. Distínguense dous tipos de valores límite ambientais:

a) Valor límite ambiental para a exposición diaria: valor límite de concentración media, medida ou calculada de forma ponderada con respecto ao tempo para a xornada laboral real e referida a unha xornada estándar de oito horas diarias.

b) Valor límite ambiental para exposicións de curta duración: valor límite da concentración media, medida ou calculada para calquer período de quince minutos durante a xornada laboral, excepto para aqueles axentes químicos para os que se especifique un período de referencia inferior.

10. Valor límite biolóxico: o límite da concentración, no medio biolóxico adecuado, do axente químico ou de un dos seus metabolitos ou doutro indicador biolóxico directa ou indirectamente relacionado cos efectos da exposición do traballador ao axente en cuestión.

11. Vixilancia da saúde: o exame de cada traballador para determinar o seu estado de saúde, en relación coa exposición a axentes químicos específicos no traballo.

CAPÍTULO II

Obrigas do empresario

Artigo 3º.- Avaliación dos riscos.

1. O empresario deberá determinar, en primeiro lugar, se existen axentes químicos perigosos no lugar de traballo. Se fose así, deberanse avaliar os riscos para a saúde e a seguridade dos traballadores, orixinados polos ditos axentes, de conformidade co artigo 16 da Lei de Prevención de Riscos Laborais e a sección 1ª do capítulo II do Regulamento dos Servicios de Prevención, considerando e analizando conxuntamente:

a) As súas propiedades perigosas e calquera outra información necesaria para a avaliación dos riscos, que deba facilitar o subministrador, ou que poida lograrse deste ou de calquera outra fonte de información de fácil acceso. Esta información debe incluír a ficha de datos de seguridade e, cando proceda, a avaliación dos riscos para os usuarios, contempladas na normativa sobre comercialización de axentes químicos perigosos.

b) Os valores límite ambientais e biolóxicos.

c) As cantidades utilizadas ou almacenadas dos axentes químicos.

d) O tipo, nivel e duración da exposición dos traballadores aos axentes e calquera outro factor que condicione a magnitude dos riscos derivados da dita exposición, así como as exposicións accidentais.

e) Calquera outra condición de traballo que inflúa sobre outros riscos relacionados coa presenza dos axentes no lugar de traballo e, especificamente, cos perigos de incendio ou explosión.

f) O efecto das medidas preventivas adoptadas ou que deban adoptarse.

g) As conclusións dos resultados da vixilancia da saúde dos traballadores que, se é o caso, se teñan realizado e os accidentes ou incidentes causados ou potenciados pola presenza dos axentes no lugar de traballo.

2. A avaliación do risco deberá incluír a de todas aquelas actividades, tales como as de mantemento ou reparación, cando a realización poida supoñer un risco para a seguridade e a saúde dos traballadores, pola posibilidade de que se produzan exposicións de importancia ou por outras razóns, aínda que se teñan tomado todas as medidas técnicas pertinentes.

3. Cando os resultados da avaliación revelen un risco para a saúde e a seguridade dos traballadores, serán de aplicación as medidas específicas de prevención, protección e vixilancia da saúde establecidas nos artigos 5, 6 e 7.

No obstante, as devanditas medidas específicas non serán de aplicación naqueles supostos nos que os resultados da avaliación de riscos poñan de manifesto que a cantidade dun axente químico perigoso presente no lugar de traballo fai que só exista un risco leve para a saúde e a seguridade dos traballadores, sendo suficiente para reducir o dito risco a aplicación dos principios de prevención establecidos no artigo 4.

4. En calquera caso, os artigos 5 e 6 aplicaranse obrigatoriamente cando se superen:

a) Os valores límite ambientais establecidos no anexo I deste Real Decreto ou nunha normativa específica aplicable.

b) En ausencia dos anteriores, os valores límite ambientais publicados polo Instituto Nacional de Seguridade e Hixiene no Traballo, no “*Documento sobre límites de exposición profesional para agentes químicos en España*” e que a súa aplicación sexa recomendada pola Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo, salvo se pode demostrarse que utilizan e respectan uns criterios ou límites alternativos, e que resulte suficiente a súa aplicación, no caso concreto que se trate, para protexer a saúde e seguridade dos traballadores.

5. A avaliación dos riscos derivados da exposición por inhalación a un axente químico perigoso deberá incluír a medición das concentracións do axente no aire, na zona de respiración do traballador, e a súa posterior comparación co valor límite ambiental que corresponda, segundo o disposto no apartado anterior. O procedemento de medición utilizado deberá adaptarse, por tanto, á natureza do devandito valor límite.

O procedemento de medición e, concretamente, a estratexia de medición (o número, duración e oportunidade das medicións) e o método de medición (incluídos, se é o caso, os requisitos esixibles aos instrumentos de medida), estableceranse seguindo a normativa específica que sexa de aplicación ou, en ausencia desta, conforme ao disposto no artigo 5.3 do Regulamento dos Servicios de Prevención.

As medicións ás que se refiren os parágrafos anteriores non serán, nembargantes, necesarias, cando o empresario demostre claramente por outros medios de avaliación que se logrou unha adecuada prevención e protección, de conformidade co disposto no apartado 1 deste artigo.

6. No caso de actividades que entrañen unha exposición a varios axentes químicos perigosos, a avaliación deberá realizarse atendendo ao risco que presente a combinación dos devanditos axentes.

7. A avaliación dos riscos deberá manterse actualizada, revisándose:

a) Cando se produzan modificacións nas condicións existentes no momento no que se fixo a avaliación, que poidan aumentar o risco invalidando os resultados da devandita avaliación.

b) Nos casos sinalados no apartado 1 do artigo 6 do Regulamento dos Servicios de Prevención.

c) Periodicamente, conforme ao disposto no apartado 2 do artigo 6 do devandito Regulamento. A periodicidade deberá fixarse en función da natureza e gravidade do risco e a posibilidade de que

este se incrementa por causas que pasen desapercibidas, e tendo en conta os criterios establecidos na Guía a que fai referencia a disposición final primeira do presente Real Decreto.

8. No caso dunha nova actividade na que se utilicen axentes químicos perigosos, o traballo deberá iniciarse unicamente cando se teña efectuado unha avaliación do risco da devandita actividade e se teñan aplicado as medidas preventivas correspondentes.

9. A avaliación deberá documentarse de acordo co establecido no artigo 23 da Lei de Prevención de Riscos Laborais e no artigo 7 do Regulamento dos Servicios de Prevención. En relación cos casos aos que fai referencia o apartado 5 do presente artigo, a documentación deberá incluír as razóns polas que non se considera necesario efectuar medicións.

Artigo 4º.- Principios xerais para a prevención de riscos por axentes químicos.

Os riscos para a saúde e a seguridade dos traballadores en traballos nos que exista actividade con axentes químicos perigosos eliminaranse ou reduciranse ao mínimo mediante:

- a) A concepción e organización dos sistemas de traballo no lugar de traballo.
- b) A selección e instalación dos equipos de traballo.
- c) O establecemento dos procedementos adecuados para o uso e mantemento dos equipos utilizados para traballar con axentes químicos perigosos, así como para a realización de calquera actividade con axentes químicos perigosos, ou con residuos que os conteñan, incluídas a manipulación, o almacenamento e o traslado destes no lugar de traballo.
- d) A adopción de medidas hixiénicas adecuadas, tanto persoais como de orde e limpeza.
- e) A redución das cantidades de axentes químicos perigosos presentes no lugar de traballo ao mínimo necesario para o tipo de traballo que se trate.
- f) A redución ao mínimo do número de traballadores expostos ou que poidan estarlo.
- g) A redución ao mínimo da duración e intensidade das exposicións.

Artigo 5º.- Medidas específicas de prevención e protección.

1. Este artigo será aplicable cando a avaliación dos riscos poña de manifesto a necesidade de tomar as medidas específicas de prevención e protección contempladas nel, tendo en conta os criterios establecidos nos apartados 3 e 4 do artigo 3 do Real Decreto.

2. O empresario garantirá a eliminación ou redución ao mínimo do risco que entrañe un axente químico perigoso para a saúde e a seguridade dos traballadores durante o traballo. Para iso, o empresario deberá, preferentemente, evitar o uso do devandito axente cambiándoo por outro ou por un proceso químico que, de acordo coas súas condicións de uso, non sexa perigoso ou o sexa en menor grao.

Cando a natureza da actividade non permita a eliminación do risco por substitución, o empresario garantirá a redución ao mínimo do devandito risco aplicando medidas de prevención e protección que sexan coherentes coa avaliación dos riscos. As devanditas medidas incluírán, por orde de prioridade:

a) A concepción e a utilización de procedementos de traballo, controis técnicos, equipos e materiais que permitan, illando ao axente na medida do posible, evitar ou reducir ao mínimo calquera escape ou difusión ao ambiente ou calquera contacto directo co traballador que poida supoñer un perigo para a saúde e a seguridade deste.

b) Medidas de ventilación ou outras medidas de protección colectiva, aplicadas preferentemente na orixe do risco, e medidas adecuadas de organización do traballo.

c) Medidas de protección individual, acordes co disposto na normativa sobre utilización de equipos de protección individual, cando as medidas anteriores sexan insuficientes e a exposición ou contacto co axente non poida evitarse por outros medios.

3. Sen prexuízo do establecido no apartado anterior, o empresario deberá adoptar, en particular, as medidas técnicas e organizativas necesarias para protexer aos traballadores fronte aos riscos derivados, se é o caso, da presenza no lugar de traballo de axentes que poidan dar lugar a incendios, explosións ou outras reaccións químicas perigosas debido ao seu carácter inflamable, á súa inestabilidade química, á súa reactividade fronte a outras substancias presentes no lugar de traballo, ou a calquera outra das súas propiedades fisicoquímicas.

Estas medidas deberán ser adecuadas á natureza e condicións da operación, incluídos o almacenamento, a manipulación e o transporte dos axentes químicos no lugar de traballo e, se é o caso, a separación dos axentes químicos incompatibles. En particular, o empresario adoptará, por orde de prioridade, medidas para:

a) Impedir a presenza no lugar de traballo de concentracións perigosas de substancias inflamables ou de cantidades perigosas de substancias quimicamente inestables ou incompatibles con outras tamén presentes no lugar de traballo cando a natureza do traballo o permita.

b) Cando a natureza do traballo non permita a adopción da medida prevista no apartado anterior, evitar as fontes de ignición que puidesen producir incendios ou explosións ou condicións adversas que puidesen activar a descomposición de substancias quimicamente inestables ou mesturas de substancias quimicamente incompatibles.

c) Paliar os efectos nocivos para a saúde e a seguridade dos traballadores orixinados en caso de incendio, explosión ou outra reacción exotérmica perigosa.

En todo caso, os equipos de traballo e os sistemas de protección empregados deberán cumprir os requisitos de seguridade e saúde establecidos pola normativa que regule a súa concepción, fabricación e subministración.

4. No caso particular da prevención das explosións, as medidas adoptadas deberán:

a) Ter en conta e ser compatibles coa clasificación en categorías dos grupos de aparatos que figura no anexo I do Real Decreto 400/1996, do 1 de marzo, polo que se dictan as disposicións de aplicación da Directiva do Parlamento Europeo e do Consello 94/9/CE, relativa aos aparatos e sistemas de protección para uso en atmosferas potencialmente explosivas.

b) Ofrecer un control suficiente das instalacións, equipos e maquinaria, ou utilizar equipos para a supresión das explosións ou dispositivos de alivio fronte a sobrepresións.

Artigo 6º.- Vixilancia da saúde.

1. Cando a avaliación de riscos poña de manifesto a existencia dun risco para a saúde dos traballadores, o empresario deberá levar a cabo unha vixilancia da saúde dos devanditos traballadores, de conformidade co disposto no presente artigo e no artigo 22 da Lei de Prevención de Riscos Laborais e o apartado 3 do artigo 37 do Regulamento dos Servicios de Prevención.

2. A vixilancia da saúde considerarase adecuada cando se cumpran todas as condicións seguintes:

a) A exposición do traballador ao axente químico perigoso poida relacionarse cunha determinada enfermidade ou efecto adverso para a saúde.

b) Exista a probabilidade de que esa enfermidade ou efecto adverso se produza nas condicións de traballo concretas nas que o traballador desenvolva a súa actividade.

c) Existan técnicas de investigación válidas para detectar síntomas da devandita enfermidade ou efectos adversos para a saúde, e a utilización destas técnicas entrañe escaso risco para o traballador.

3. A vixilancia da saúde será un requisito obrigatorio para traballar cun axente químico perigoso cando así estea establecido nunha disposición legal ou cando resulte imprescindible para avaliar os efectos das condicións de traballo sobre a saúde do traballador debido a que:

a) Non poida garantirse que a exposición do traballador ao devandito axente está suficientemente controlada.

b) O traballador, tendo en conta as súas características persoais, o seu estado biolóxico e a súa posible situación de discapacidade, e a natureza do axente, poida presentar ou desenvolver unha especial sensibilidade fronte a este.

Sempre que se cumpran as condicións indicadas no apartado 2 deste artigo, a vixilancia da saúde, incluído se é o caso o control biolóxico, será tamén un requisito obrigatorio para traballar cos axentes químicos indicados no anexo II deste Real Decreto.

4. Cando, de acordo co disposto no apartado anterior, a vixilancia da saúde sexa un requisito obrigatorio para traballar cun axente químico, deberá informarse ao traballador deste requisito, antes de que lle sexa asignada a tarefa que entrañe riscos de exposición ao axente químico en cuestión.

5. Os procedementos utilizados para realizar a vixilancia da saúde axustaranse aos protocolos sinalados no parágrafo c) do apartado 3 do artigo 37 do Regulamento dos Servicios de Prevención. Pola súa parte, estes protocolos, cando se refiran a algún dos axentes indicados no anexo II do presente Real Decreto, deberán incluír os requisitos establecidos no devandito anexo.

6. A documentación sobre a avaliación dos riscos por exposición a axentes químicos perigosos e a vixilancia da saúde dos traballadores fronte aos devanditos riscos deberá axustarse ao establecido no artigo 23 da Lei de Prevención de Riscos Laborais, no artigo 7 e no parágrafo c) do apartado 3 do artigo 37 do Regulamento dos Servicios de Prevención.

Sen prexuízo do disposto no apartado 3 do artigo 22 da Lei de Prevención de Riscos Laborais, os traballadores terán acceso, previa solicitude, á parte desta documentación que lles afecte persoalmente.

7. Nos casos en que a vixilancia da saúde mostre que:

a) Un traballador padece unha enfermidade identificable ou uns efectos nocivos que, na opinión do médico responsable, son consecuencia dunha exposición a un axente químico perigoso, ou

b) Supérase un valor límite biolóxico dos indicados no anexo II, o médico responsable ou outro persoal sanitario competente informará persoalmente ao traballador do resultado da devandita vixilancia. Esta información incluírá, cando proceda, os consellos relativos á vixilancia da saúde á que o traballador deberá someterse ao rematar a exposición, tendo en conta, a este respecto, o disposto no parágrafo e) do apartado 3 do artigo 37 do Regulamento dos Servicios de Prevención.

8. Nos casos indicados nos parágrafos a) e b) do apartado anterior, o empresario deberá:

a) Revisar a avaliación dos riscos a que se refire o artigo 3.

b) Revisar as medidas previstas para eliminar ou reducir os riscos segundo o disposto nos artigos 4 e 5.

c) Ter en conta as recomendacións do médico responsable da vixilancia da saúde ao aplicar calquera outra medida necesaria para eliminar ou reducir os riscos, conforme ao disposto no artigo 5, incluída a posibilidade de lle asignar ao traballador outro traballo onde non exista risco dunha nova exposición.

d) Dispoñer que se manteña a vixilancia da saúde dos traballadores afectados e que se proceda ao exame da saúde dos demais traballadores que sufrisen unha exposición similar, tendo en conta as propostas que faga o médico responsable nesta materia.

Artigo 7º.- Medidas a adoptar fronte a accidentes, incidentes e emerxencias.

1. Este artigo será aplicable cando a avaliación dos riscos poña de manifesto a necesidade de tomar as medidas fronte a accidentes, incidentes e emerxencias contempladas nel, tendo en conta os criterios establecidos no apartado 3 do artigo 3 deste Real Decreto, e nos artigos 20 e 21 da Lei de Prevención de Riscos Laborais.

2. Con fin de protexer a saúde e a seguridade dos traballadores fronte aos accidentes, incidentes e emerxencias que poidan derivarse da presenza de axentes químicos perigosos no lugar de traballo, o empresario deberá planificar as actividades a desenvolver no caso de que se produzan os devanditos accidentes, incidentes ou emerxencias e adoptar as medidas necesarias para posibilitar, nese caso, a correcta realización das actividades planificadas.

Estas medidas comprenderán:

a) A instalación dos sistemas ou a dotación dos medios necesarios, tendo en conta os resultados da avaliación para paliar as consecuencias do accidente, incidente ou emerxencia e, en particular, para o control da situación de perigo e, se é o caso, a evacuación dos traballadores e os primeiros auxilios.

b) A formación dos traballadores que deban realizar ou participar nas devanditas actividades, incluíndo a práctica de exercicios de seguridade a intervalos regulares.

c) A organización das relacións cos servizos externos á empresa, en particular en materia de primeiros auxilios, asistencia médica de urxencia, salvamento e loita contra incendios.

d) A posta a disposición de información sobre as medidas de emerxencia relativa a axentes químicos perigosos, accesible aos servizos internos e externos, incluíndo:

3. Aviso previo dos correspondentes perigos no traballo, medidas de determinación do perigo, precaucións e procedementos, de maneira que os servizos de urxencias poidan establecer os seus propios procedementos de intervención e as súas medidas de precaución.

4. Toda información dispoñible sobre os perigos específicos que xurdan ou poidan xurdir durante un accidente ou emerxencia, incluída a información sobre os plans e procedementos que se teñan establecido segundo o disposto neste artigo.

e) O establecemento dos sistemas de aviso e comunicación que sexan precisos para advertir dun incremento do risco que implique unha situación de emerxencia, a fin de permitir unha resposta adecuada e, en particular, o rápido inicio das medidas de control da situación de perigo, así como das operacións de asistencia, evacuación e salvamento.

3. No caso de que, efectivamente, se produza un accidente, incidente ou emerxencia dos considerados neste artigo, o empresario tomará inmediatamente as medidas necesarias para paliar as súas consecuencias e informar disto aos traballadores afectados.

4. Co fin de restablecer a normalidade:

a) O empresario aplicará as medidas adecuadas para remediar a situación o antes posible.

b) Unicamente se permitirá traballar na zona afectada aos traballadores que sexan imprescindibles para a realización das reparacións e os traballos necesarios.

c) Proporcionaráselles aos traballadores autorizados a traballar na zona afectada roupa de protección adecuada, equipo de protección persoal e equipo e material de seguridade especializados, que deberán utilizar mentres persista a situación, que non deberá ser permanente.

d) Non se autorizará a permanecer na zona afectada a persoas sen protección.

Artigo 8º.- Prohibicións.

1. Co propósito de evitar a exposición dos traballadores aos riscos para a saúde derivados de determinados axentes químicos e determinadas actividades con axentes químicos, quedan prohibidas a produción, fabricación ou utilización durante o traballo dos axentes químicos e das actividades con axentes químicos que se indican no anexo III deste Real Decreto. Esta prohibición non será aplicable se o axente químico está presente noutro axente químico ou como compoñente de desperdicio, sempre que a súa concentración específica neste sexa inferior ao límite establecido no devandito anexo.

2. Exceptúanse do cumprimento do disposto no apartado anterior:

a) As actividades de investigación e experimentación científica, incluídas as de análise.

b) As actividades que teñan por obxecto a eliminación dos axentes químicos presentes en forma de subproductos ou produtos residuais.

c) As actividades nas que os axentes químicos aos que se refire o apartado 1 se usen como produtos intermedios e a produción deses axentes para o devandito uso.

3. Nos casos exceptuados no apartado anterior, o empresario deberá:

a) Tomar as precaucións apropiadas para protexer a seguridade e a saúde dos traballadores afectados, evitando a exposición destes aos axentes químicos aos que se refire o apartado 1.

b) Adoptar, ademais, nas actividades sinaladas na última letra do apartado anterior, as medidas necesarias que aseguren a máis rápida produción e utilización dos devanditos axentes, en tanto que produtos intermedios, sempre nun sistema pechado único e extraídos soamente na cantidade mínima necesaria para o control do proceso ou para o mantemento do sistema.

c) Remitir á autoridade laboral, conxuntamente coa documentación da comunicación de apertura, toda a información sobre as medidas adoptadas para o cumprimento das obrigas establecidas neste apartado e, en particular:

1º. O motivo polo que se solicita a excepción.

2º. As cantidades utilizadas anualmente.

3º. As actividades e reaccións ou procesos implicados.

4º. O número de traballadores que poidan estar suxeitos a exposición.

5º. As precaucións adoptadas para protexer a seguridade e a saúde dos traballadores e, en particular, as medidas técnicas e organizativas tomadas para evitar a exposición.

4. Á vista da información recibida, a autoridade laboral poderá, previo informe da Inspección de Traballo e Seguridade Social, estender a prohibición a ese particular proceso ou actividade cando considere que as precaucións adoptadas polo empresario non garanten un grao suficiente de protección da saúde e seguridade dos traballadores.

Artigo 9º.- Información e formación dos traballadores.

1. De conformidade cos artigos 18 e 19 da Lei de Prevención de Riscos Laborais, o empresario deberá garantir que os traballadores e os representantes dos traballadores reciban unha formación e información adecuadas sobre os riscos derivados da presenza de axentes químicos perigosos no lugar de traballo, así como sobre as medidas de prevención e protección que deban de adoptarse en aplicación do presente Real Decreto.

2. En particular, o empresario deberá facilitar aos traballadores ou a os seus representantes, seguindo o criterio establecido no apartado 1 do artigo 18 da devandita Lei:

a) Os resultados da avaliación dos riscos contemplada no artigo 3 deste Real Decreto, así como os cambios nos devanditos resultados que se produzan como consecuencia de alteracións importantes das condicións de traballo.

b) Información sobre os axentes químicos perigosos presentes no lugar de traballo, tales como a súa denominación, os riscos para a seguridade e a saúde, os valores límite de exposición profesional e outros requisitos legais que lles sexan de aplicación.

c) Formación e información sobre as precaucións e medidas adecuadas que deban adoptarse co fin de protexerse a si mesmos e os demais traballadores no lugar de traballo.

d) Acceso a toda ficha técnica facilitada polo subministrador, conforme ao disposto na normativa sobre clasificación, envasado e etiquetado de substancias e preparados perigosos.

3. A información deberá ser facilitada na forma adecuada, tendo en conta o seu volume, complexidade e frecuencia de utilización, así como a natureza e nivel dos riscos que a avaliación teña posto de manifesto; dependendo destes factores, poderá ser necesario proporcionar instrucións e formación individuais apoiadas por información escrita, ou poderá abondar a comunicación verbal. A información deberá ser actualizada sempre que sexa necesario ter en conta novas circunstancias.

4. A sinalización dos recipientes e conduccións utilizados para os axentes químicos perigosos no lugar de traballo deberá satisfacer os requisitos establecidos no Real Decreto 485/1997, do 14 de abril, sobre disposicións mínimas en materia de sinalización de seguridade e saúde no traballo e, en particular, no apartado 4 do anexo VII da devandita norma. Cando a sinalización non sexa obrigatoria, o empresario deberá velar para que a natureza e os perigos do contido dos recipientes e conduccións sexan claramente recoñecibles.

Artigo 10.- Consulta e participación dos traballadores.

O empresario deberá consultar e facilitar a participación dos traballadores ou dos seus representantes sobre as cuestións a que se refire este Real Decreto, de conformidade co disposto no apartado 2 do artigo 18 da Lei de Prevención de Riscos Laborais.

DISPOSICIÓN DERROGATORIA

Única. - Derrogación normativa.

Quedan derrogadas cantas disposicións de igual ou inferior rango se opoñan ao disposto no presente Real Decreto e, especificamente:

a) O segundo parágrafo do artigo 18 e o anexo 2 do Regulamento de actividades molestas, insalubres, nocivas e perigosas, aprobado polo Decreto 2414/1961, do 30 de novembro.

b) O Regulamento para a prevención de riscos e protección da saúde dos traballadores pola presenza de chumbo metálico e os seus compostos iónicos no ambiente de traballo, aprobado por Orde do 9 de abril de 1986.

c) O Real Decreto 88/1990, do 26 de xaneiro, sobre protección dos traballadores mediante a prohibición de determinados axentes específicos ou determinadas actividades.

DISPOSICIÓN FINAIS

Primeira.- Elaboración e actualización da Guía técnica.

O Instituto Nacional de Seguridade e Hixiene no Traballo, de acordo co disposto no apartado 3 do artigo 5 do Real Decreto 39/1997, do 17 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento dos Servicios de Prevención, elaborará e manterá actualizada unha Guía técnica de carácter non vinculante, para a avaliación e prevención dos riscos relacionados cos axentes químicos presentes nos lugares de traballo.

Segunda.- Facultade de desenvolvemento.

Autorízase ao Ministro de Traballo e Asuntos Sociais, previo informe favorable do de Sanidade e Consumo e previo informe da Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo a dictar cantas disposicións sexan necesarias para a aplicación e o desenvolvemento deste Real Decreto, así como para as adaptacións de carácter estritamente técnico dos seus anexos, en función do progreso técnico e da evolución das normativas ou especificacións internacionais ou dos coñecementos en materia de protección fronte aos riscos relacionados cos axentes químicos.

Terceira.- Entrada en vigor.

Este Real Decreto entrará en vigor o día 5 de maio de 2001.

ANEXO I

Lista de valores límite ambientais de aplicación obrigatoria

Nome do axente	EINECS (1)	CAS (2)	Valor límite ambiental para a exposición diaria		Valor límite ambiental para exposicións de curta duración	
			mg/m3 (3)	ppm (4)	mg/m3 (3)	ppm (4)
Chumbo inorgánico e os seu derivados	–	–	0,15	–	–	–

(1) EINECS: European Inventory of Existing Commercial Substances (Inventario europeo de substancias químicas comerciais existentes).

(2) CAS: Chemical Abstracts Service (Servicio de resumos químicos).

(3) mg/m3: Miligramos por metro cúbico de aire a 20 °C e 101,3 KPa.

(4) ppm: Partes por millón en volume no aire (ml/m3).

ANEXO II

Valores límite biolóxicos de aplicación obrigatoria e medidas de vixilancia da saúde.

Chumbo e os seus derivados iónicos

a) O control biolóxico incluírá a medición do nivel de chumbo en sangue utilizando a espectrometría de absorción ou un método de resultados equivalentes. O valor límite biolóxico será 70 µg Pb/100 ml de sangue.

b) Deberá procederse á vixilancia médica cando: se estea exposto a unha concentración de chumbo no aire que ultrapase os 0,075 mg/m³, calculados de forma ponderada con respecto ao tempo para un período de referencia de corenta horas semanais, ou o control biolóxico detecte en determinados traballadores un nivel de chumbo no sangue superior a 40 µg Pb/100 ml.

ANEXO III

Prohibicións

a) Axentes químicos:

EINECS (1)	CAS (2)	Nome do axente	Límite de concentración para a exención
202-080-4	91-59-8	2-naftilamina e os seus sales.	0,1 % en peso
202-177-1	92-67-1	4-aminodifenilo e os seus sales.	0,1 % en peso
202-199-1	92-87-5	Bencidina e os seus sales.	0,1 % en peso
202-204-7	92-93-3	4-nitrodifenilo.	0,1 % en peso

(1) EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances (Inventario Europeo de substancias químicas comerciais existentes).

(2) CAS: Chemical Abstracts Service (Servicio de resumos químicos).

b) Actividades con axentes químicos: Ningunha.